

Divrej Tora

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtoramail@gmail.com

Godina 9. 20. tišrija 5777.
Broj 55 22. listopada 2016.

U ovom broju :

Rabbi Goldwasser	3
Blagdan radosti	4
Pouka	5
Gematrija	6
Arba minim	8
Kabala	9

Priprema i uređuje:
Vatroslav Ivanuša

"\$100 for a lemon? Are you crazy?!"

Dr. Tali Loewenthal: Godina užitka

U kakvoj je vezi Sukot s prethodnim posebnim danima? Da vidimo čega se držimo za sukot. Postoje dvije ključne zapovijedi.

Jedna je boravak u *suki*, tradicionalnoj kolibi, sjenici čiji je krov načinjen od pruća i lišća. Druga je mahanje četirima vrstama bilja.

Ta dva načina obilježavanja Sukota su međusobno pove-
nastavak na strani 2

Rabbi Ronald H. Isaacs: Značenje Suke - Brojna tumačenja Jedne micve

Tijekom stoljeća, ponuđene su mnoge interpretacije u vezi *suke* i zapovijedi da se u njoj stanuje. Evo nekih od tih tumačenja:

1. *Suka* je sagrađena da prikaže nesreću u vrijeme dobra i da podsjeti bogate na siromašne (Filon).
2. *Suka* služi kao opomena čovjeku da ne postane previše siguran zbog stalnog priljeva sredstava. Upravo poput naših predaka u pustinji koji su živjeli u *suki*, i naš je opstanak ovisan o milosti Svemogućeg (Rašbam, Vajikra 23:43).

3. Čovjek mora napustiti svoj stalni dom i preseliti se u privremeni stan koji je lišen bogatstva i sigurnosti da ga podsjetiti da ovisi o Svesilnom (Menorat HaMaor).

4. *Suka* se gradi nakon Jom Kipura. Svesilni sjedi kao Sudac na Roš Hašana. Na Jom Kipur On zapečaćuje presude. Ako su osuđeni otići u

nastavak na strani 2

Sukot

B''H

Tijekom 40 godina lutanja naših predaka Sinajskom pustinjom prije njihova ulaska u Svetu zemlju, okruživao ih je, lebdio nad njima i štutio ih od opasnosti i pustinskih nepogoda čudesni „oblak slave.“ Od tada pamtimo B-žju dobrotu i boravkom u *suki* tijekom blagdana Sukot ponovo potvrđujemo svoju vjeru u njegovu providnost. Sedam dana i noći jedemo u *suki*, pa na takav i mnoge druge načine držimo je svojim domom.

Četiri vrste su još jedan običaj kojeg se pridržavamo za Sukot: *etrog, lulav*, tri grane mirte (*hadasim*) i dvije grane vrbe (*aravot*). Svakog dana tijekom blagdana (osim na Šabat), uzimamo *četiri vrste*, kazujemo nad njima blago-

slov i držeći ih sve zajedno u rukama, mašemo s njima u svih šest smjerova (lijevo, desno, naprijed, natrag, gore, dolje). Prema kazivanju midraša, *četiri vrste* predstavljaju različite tipove i karaktere koji čine zajednicu Izraelovu, a čije unutarnje jedinstvo na Sukot ističemo.

Sukot se naziva i *dobom naše radosti*. I stvarno je posebnom radošću prožet ovaj blagdan. Noćna proslava *lijevanja vode*, podsjećanje na svečanosti koje su se održavale u Svetom hramu od večeri do svitanja kao priprema za lijevanje vode u blagdanskoj službi, ispunjava sinagoge i ulice pjesmom, glazbom i plesom sve do ranih jutarnjih sati.

Sedmi dan Sukota naziva se *Hošana raba* i zaključuje razdoblje B-ž a n s k o g suda koji je počeo na Roš ha š a n u . Poseban običaj je *arava* - u z i m a n j e snopa vrbinih grana. ■

Prevela:
Dolores Bettini

(nastavak s 1. strane) **Dr. Tall Loewenthal: Godina užitka**

zana. *Suka* predstavlja sveobuhvatnu B-žansku prisutnost koja nas okružuje. B-g je svagdje i daje svemu život. *Suka* je izraz ugođaja B-žanske svetosti u kojoj živimo. Tako ulazimo u *suku*, sjedimo u njoj, jedemo u njoj. To je jedina zapovijed koja nas potpuno okružuje kad ju izvršavamo.

Međutim, često se dogodi da nas čak i najpoželjnije okruženje ostavi posve hladnima. Sad dolazimo do drugog običaja za Sukot. Mašući s četiri vrste biljki kao da lupkamo po moćnoj B-žjoj sili koja nas okružuje i privlačimo je u dubinu našeg bića. To se također pokazuje kroz način na koji

tresemo lulavom i etrogom.

Tradicionalan način trešnje lulava je nježno treskanje od sebe i prema sebi iz svih šest smjerova. Neki ističu da pokreti trebaju biti usmjereni ka srcu. Taj čin je izraz privlačenja B-žanskog sjaja i života u sebe iz svih smjerova, u svoje srce i biće.

Običajem trešnje lulavom u *suki*, naglašava se ideja po kojoj se okružujućim sjaj (čiji je izraz *suka*) unosi u dubinu bića trešnjom lulava: strujanje B-žanskog blagoslova unosi uspjeh u sve vidove naših života.

Tako Sukot nastavlja teme započete na Roš hašanu i Jom kipur. Obnovljena životna snaga koju smo od B-ga izmamili svojim molitvama i šofarom na Roš hašanu, sad je, trešnjom lulava i etroga, privučena u dubinu našeg bića. Tijekom boravka u *suki* osjećamo istu onu bliskost s B-gom koju smo doživjeli na Jom kipur. Mudraci nam kazuju da su granje i lišće kojima je pokrivena *suka* povezani s oblakom miomirisa u Svetinji nad svetinjama.

Ove godine Jom kipur je pao na Šabat. Šabat je dan užitka i sam po sebi predstavlja strujanje uz-

više duhovnosti s najviše razine dolje, u naš osobni, fizički užitak. Na Šabat ne trebamo puhati u šofar, niti tresti lulav. Do strujanja dolazi automatski, preko moći koju ima Šabat.

Ushićenje se širi od Roš hašane, preko Sukota i unaprijed cijelom godinom. Na Roš hašanu i Jom kipur raspoloženje je ozbiljno. Na Sukot istu tu bliskost i unutarnje usmjerenje postizemo radovanjem, a sve to dodatno uljepšava šabatni mir i zadovoljstvo koje se proteže cijelom godinom. ■

Prevela: Dolores Bettini

(nastavak s 1. strane) **Rabin Ronald H. Isaacs: Značenje Suke**

izgnanstvo, oni grade *suku* u kojoj stanuju i tako su prognani iz svojih domova u *suku*. Sve-silni na to gleda kao da su otišli u izgnanstvo u Babilon. Tako je *suka*, simbol židovskog lutanja i beskućništva (Pesikta d'RAV Kahana 28).

5. *Suka* je spomen na prvu kolibu koju je izgradio Avraham kada je izašao pred tri anđela (Bamidbar Raba 14).

6. Spominjanje Izlaska iz Egipta u vezi sa mi-cvom *suka* sugerira da *suka* služi i kao spomen na čuda egzodusa (TUR, Orach Hajim 625).

7. Micva o *suki* budi u nama želju da se oslonimo na Svetog, da je blagosloven, kao što su

se na Njega oslonili i naši preci koji su izašli iz Egipta (Sfat Emet).

8. *Suka*, čija su vrata i krov otvoreni, odražava i viđenje univerzalnog bratstva.

9. *Suka* se u liturgiji također spominje kao simbol mira, u hebrejskom poznato kao *sukat šalom*. Na primjer, u molitvi *Haškivenu* ("Daj da legnemo") onaj koji moli upućuje molbu B-gu da "proširi nad nama zaklon mira svojega." Molitvu zaključuje ovim riječima:

"Hvaljen da si, B-že, koji prostireš zaklon mira (*sukat šalom*) nad nama,

nad cijelim B-žjim narodom Izraelom i nad Jeruzalemom."

10. Provedena je zanimljiva arheološka studija u Elephanti u Egiptu. Našli su nekoliko poslovnih ugovora koji opisuju poslovanje nekretninama i koje u sebi sadrže frazu: "Po plaćanju na licu mjesta dodjeljujem vam ovu zemlju." A onda nakon ovog izraza slijedi drugi iznenađujući izraz: "Ova *simha* s radošću, ljubavlju i veseljem." Nakon pažljivog proučavanja komparativnog jezika ugovora za nekretnine, znanstvenici su zaključili da *simha* u

drevnom jeziku ima i drugo značenje, značenje "prihvatanja". Tako da se izraz *zeman simhatenu* može prevesti ne kao "radosno vrijeme" već "trenutak prihvaćanja." Sjedenje u *suki* može biti način na koji nas Židovstvo uči da moramo priznati da postoje dijelovi života koji su slabašni i krhki. Mi moramo odvojiti poseban trenutak da prepoznamo i prihvatimo ono što je teško prepoznati. Govorenje izraza *zeman simhatenu* kao dijela liturgije za Sukot djeluje na nas kao uređaj za uzdizanje naše svijesti. ■

Rabbi David Goldwasser:

Bit stvari

Midraš (Vajikra Raba 30) nam kaže da *arba minim* iz *lulava* predstavljaju četiri ključna dijela ljudskog tijela. *Esrog* predstavlja srce; *lulav* odgovara kičmenoj moždini; *hadasi* simbolizira oči, a *aravos* simbolizira usne.

Sefer HaHinuh tumači da je srce sjedište inteligencije. Postavlja se pitanje, zbog čega se ne spominje mozak, kojeg mi smatramo sjedištem inteligencije? Nije li srce, zapravo, sjedište emocija?

Sefer Me'ain HaMoed iznosi komentar da je čovjek doista jedinstveno stvorenje. Ono po čemu se međusobno razlikujemo je dubina naše spoznaje, razumijevanja i mudrosti. No, kada Tora raspravlja o temeljnim sastavnicama ljudskog tijela nigdje se ne spominje mozak, jedino srce. Daljnja analiza otkriva jedan vrlo zanimljiv princip.

Arava predstavlja proces govora, koji je rezultat misaonog procesa. Kao što znamo, upravo nas moć govora odvaja od animalnog svijeta.

Hadas, koja zapravo ima tri listića, predstavlja dva oka. *Ari zl.* Tumači da se treće oko odnosi na *ajin hasehel*, oko inteligencije, koje čovjek mora uvijek bavati kako ga njegove oči ne bi dovele u zabludu. Kao što je rečeno u Talmudu (*Hagiga 12b*), "Jao stvorenjima koja gledaju a ne znaju što vide." Ono što čovjek vidi pomaže oblikovanju njegovih misli, no mi ipak ne kažemo da su misli bit čovjeka. One mogu biti čudesne i

značajne, no *mahšava*, misli, ne čine neku osobu. Srce predstavlja osobu.

Razlika između srca i intelekta je komponenta koja se naziva *mesiras nefesh*. To je samopožrtvovnost koju netko gaji prema Vječnom i Njegovoj Tori, i *hesed* koji ga čini onim što on jest. To je suština čovjeka. *Hahma*, inteligencija, bez srca je bezvrijedna, kao što je rečeno (*Juma 72b*), "Jao dušmanima učenjaka koji se bave učenjem Tore ali nemaju b-žanskog straha," tj. oni nemaju srca.

Talmud nam kaže (*Sanhedrin 106b*) da Vječni zahtijeva srce. *Be'er Maim Hajim* primjećuje da je cilj našeg vršenja *micvos* da nam pomogne upraviti želje našeg srca, naše sposobnosti i talente ka službi Vječnog. Umjesto da površno mehanički izvršava *micvu* bez srca, svatko treba iskoristiti svoje srce i osjećaje da ispuni zapovijedi Tore.

Do'eg i Ahitofel navedeni su kao ilustracija onih ljudi koji su posjedovali velik um, ali ne i srce. Oni su bili čuveni *talmidei hahamim* i glavari *bejs dina* u svom naraštaju. Do'eg je bio savjetnik Šaul HaMeleha i ogovarao mu je Dovida HaMeleha, što je dovelo do uništenja Nova, grada *Kohanima*. Ahitofel je bio savjetnik Dovida HaMeleha, a onda ga napustio i prešao njegovom sinu, Avšalomu. Talmud (*Hagiga 15b*) kaže da zbog toga što su imali nečisto srce, njihovo veliko znanje nije ih moglo spasiti te oni nisu zaslužili *olam haba*.

Rav Chaim Friedlander, čuveni *mašgijah* Ponovezh ješive, osjećao se vrlo bolesno. Kada ga je liječnik pregledao i napravio rentgenske snimke, odmah ga je poslao u bolnicu. Nakon toga je R' Chaim otputovao u Sjedinjene države da se podvrgne ozbiljnoj operaciji. Kada se vratio u Erec Jisroel, nastavio je održavati svoje *šurim* u Ješivi. Međutim, nažalost, operacija nije uspjela i stanje mu se pogoršalo.

Jednog dana, neki je *bahur*, koji je čekao na sastanak s velikim Gaonom Rav Elazarom Shachom, promatrao Rava Chaima Friedlandera kako dolazi da razgovara s Gaonom. Iako su vrata doma Rav Shacha uvijek bila otvorena, ovog su puta bila zatvorena, zbog posebnog sastanka *hanhale* ješive. Kada je *mašgijah* pokucao, vrata su se otvorila i Rav Shach je odmah prekinuo rasprave. R' Chaim je bio toliko slab da nije zatvorio vrata za sobom, i *bachur* je primijetio da nakon što je R' Chaim govorio Rav Shachu, on i svi prisutni počeli su plakati.

Rav Shach je tada šapnuo na uho R' Chaimu i ispratio ga do vrata.

Bachur je bio strašno radoznao u vezi onoga što je vidio. Kada više nije mogao zadržati svoju radoznalost, upitao je jednog od *rošej ješiva* o tome. Shvaćajući delikatnost situacije, *roš ješiva* je pristupio *mašgijahu*, i upitao ga u vezi onoga što je *bahur* vidio, rekavši, "Ako nije umjesno da ja to znam,

uzmite kao da nisam niti pitao. No ako mi je dopušteno znati, molim vas s poštovanjem da mi kažete." *Mašgijah* je pristao pod uvjetom da on ne otkrije to što će mu reći mjesec dana.

Rav Friedlander mu je rekao kako mu je liječnik dao strašnu prognozu, da očekuje da će poživjeti još dva ili tri tjedna. Njegova je bolest unapredovala i više se ništa nije moglo učiniti, osim da mu se ublaže bolovi. Čim je to *roš ješiva* čuo, shvatio je zašto su svi plakali.

Rav Friedlander mu je objasnio da je upitao Rav Shacha što bi trebao činiti tijekom ta dva ili tri tjedna koja su mu preostala. Da li da učini *hešbon hanefesh* i još intenzivniju *tešuva*, da li da obnovi svoje znanje, da li da posveti svoje vrijeme svojoj djeci ...?

Hagaon Rav Shach je odgovorio da onaj kojemu *r"l* je ostalo tek malo vremena života treba posvetiti svaki svoj trenutak radu na unapređenju svojih *midos!*

Bila je to neobična tvrdnja budući da je svatko tko je poznavao *mašgijaha* bio svjestan izuzetno oplemenjenih *midos* i potpune samokontrole. Ipak, ovo uopće nije paradoksi. Jer *midos* određuju suština i srž osobe - njeno srce. Savjet Rav Shacha služi samo da bi potvrdio koliko mnogo vremena prosječna osoba mora uložiti u nastojanje da unaprijedi svoje suštinsko biće. ■

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Blagdan radosti i smisla života

Ovog tjedna nema posebnog odjeljka Tore zato jer je Sukot – blagdan radosti.

Tako je lako izgubiti se u zanimanju, frustraciji i brizi, i zaboraviti uživati u postojećim blagoslovima života – blagoslovima koji se nalazi u procvatu i u slomovima, u mjehurićima kao i u pucanju mjehurića, u rastu, u recesiji, pa čak i u depresijama. Život je jednostavno previše dobar da bismo dozvolili prolaznim okolnostima da ga naruše. To je glavna poruka Sukota.

Na koncu svega, ne uzмите svijet i zbivanja u njemu previše ozbiljno; nađite što vam je važno u životu i posvetite se tome.

Ovu poruku možemo naći jasno zapisanu u knjizi Kohelet (Propovjednik) koju čitamo ovog Šabata. Površno gledajući, to je turobna i nevjerojatno pesimistička knjiga. Ali pogledamo li dublje, ovo je porpuno u skladu s temom radosti. Evo nekoliko navoda: „sve rijeke teku prema moru, ali se more nikada ne prepuni“, „jedno pokoljenje dolazi, drugo odlazi, a svijet ostaje nepromijenjen“, „što je bilo, bit će i što je učinjeno, već je bilo učinjeno i nema ničega novog pod suncem.“

Daleko od toga da bi bile depresivne, ove su misli nevjerojatno utješne. Ljudi se često osjećaju izoliranima. Oni misle kako je ono kroz što prolaze jedinstveno. Nitko nikada nije bio ovako nesretan. Nitko nikada nije bio u ovako teškoj situaciji. Kohelet je pravi podsjetnik da su svi naši doživljaji tek opće ljudsko iskustvo. Nema ničega novog. U redu je. Sunce će sutra ponovo izaći. Ljudi su i prije kroz ovo prolazili – i prevladali su to. Čovječanstvo je prošlo kroz nevjerojatne nedaće – i preživjelo da nam ispriča svoje doživljaje.

Odlična metafora za to je tržište dionica. Tržišna vrijednost dionica pada – pa se diže. I onda još raste, pa pada. Da ste bili na mjesecu prošle četiri godine, i niste imali nikakav kontakt sa zemljom, vratili biste se i otkrili da je vrijednost dionica približno na istom nivou na kojem je bila kada ste otišli. Ne bi bilo čudo da pomislite kako se gotovo ništa nije događalo u međuvremenu. Vremena su bila prilično stabilna. Prava

istina je da se ništa neobično nije dogodilo. Ljudi su postali pohlepni, a onda su podlegli panici. I jedno i drugo se već događalo u povijesti – i tako će se nastaviti događati. Nije to ništa posebno, ništa jedinstveno. Događalo se daleko prije nego smo mi došli na svijet i događat će se dugo nakon što mi s njega odemo. A svijet nastavlja sa svojim vrtuljkom.

Kuda nas sve to vodi? Vodi nas do završne poruke Koheleta. „Na kraju, kada je sve rečeno i učinjeno,“ kaže on, „bojte se B-ga i vršite Njegove zapovijedi jer to je svrha ljudskog bića“. To je njegova poruka religioznim slušateljima,

no isto se može reći i svjetovnim jezikom – na koncu svega, ne uzмите svijet i zbivanja u njemu previše ozbiljno; nađite što vam je važno u životu i posvetite se tome, jer život je prekratak da ga potrošite na brige i frustracije.

Ovo je poruka Sukota. Mi se selimo iz svojih domova u privremene nastambe – da nas to podsjeti na privremeni karakter našeg postojanja. Nije potrebno da svijet i događaje doživljavamo previše ozbiljno. Oni su toliko nestalni da će briga zbog padova ili veliko uzbuđenje zbog uspona pretvoriti život u vrtuljak strave. Jedini način da to izbjegnemo je da nađemo nešto uzvišeno, da nađemo nešto što za nas ima više značenja od našeg laodnog života, od našeg osobnog uspjeha, od sitnih svakodnevnih briga. Selimo se iz naših domova, iz „svijeta“ tragajući za nečim dubljim i trajnijim, nečime što će životne uspone i padove učiniti beznačajnima, nečime što će nam toliko mnogo značiti da ćemo se izdići iznad svih događaja i otkriti radosti koje su svojstvene životu slobodnom od briga. Nadam se i upućujem molitvu da mi svi uspijemo barem osjetiti taj osjećaj unutarnjeg mira tijekom blagdana Sukota. ■

Šabat šalom i Hag sameah

David Golinkin:

Pouka o poniznosti

Zašto sjedimo u suki?

Blagdan Sukot je blagosloven mnogim lijepim zakonima i običajima: govorenje *Halela*, *ušpizin*, *Hošanot*, slavlje *Simhat Bet Hašoeva*, čitanje knjige *Koheleta* i, naravno, blagoslov i ljuljanje *arba minim* – četiri vrste.

Tora nam daje dva razloga za sjedenje u suki – jedan poljoprivredni a jedan povijesni.

Ipak, nije potrebno navoditi, najosnovnija *micva* je ona sjedenja u *suki*. Ali zašto sjedimo u *suki*? Sama Tora daje nam dva razloga – jedan je poljoprivredni a jedan povijesni.

Poljoprivredni povod nalazimo na dva mjesta u Tori. Čitamo, na primjer, u *Izlasku* (23:16): “i svečanost okupljanja na kraju godine, kada skupite s polja urod svog rada.”

Tako, prema tom stihu, Sukot je blagdan zahvalnosti za žetvu.

Povijesni razlog nalazi se u knjizi *Levitiskog zakona* (23:42-43): “Živjet ćete u kolibama sedam dana kako bi buduće generacije mogle znati da sam Ja učinio da Izraelski narod živi u kolibama kada sam ih izveo iz zemlje egipatske.”

Tako, prema *Levitiskom zakoniku*, mi sjedimo u *suki* da očuvamo povijesnu vezu s našim precima i da se sjetimo svega što je B-g učinio za nas

kada smo izašli iz Egipta.

Ovo su jednostavni razlozi koje nam Tora daje za držanje ovog blagdana. No Židovi nisu nikada, o čemu god se radilo, zadovoljni s jednostavnim razlogom. Nekolicinu stihova u Bibliji često su detaljno razmatrali kasniji rabini i filozofi. Sukot nije u tome iznimka.

Filon je bio helenističko-židovski filozof koji je živio u Aleksandriji tijekom prvog stoljeća naše ere. U svojim brojnim radovima napisanima na grčkom, dao je alegorijsko tumačenje priča i zapovijedi iz Biblije. U svojoj knjizi *O naročitim zakonima* (2:204, 206-211), on nadodaje brojne razloge na ove do sada spomenute. On kaže da je za uspješnu osobu užitak prisjetiti se “teških starih dana.”

No on ide i korak dalje; on kaže da je sjedenje u *suki* prisjećanje kako smo daleko stigli i navodi nas na slavljenje i zahvaljivanje B-gu za svu dobrotu koju je pokazao nad nama.

Rašbam, jedan od čuvenih Rašijevih unuka, živio je u Francuskoj u 12.

stoljeću. U svom komentaru na netom navedeni stih iz *Levitiskog zakonika*, on dodaje još jedan razlog za sjedenje u *suki*.

Suka je pouka o poniznosti; ona dolazi da spriječi ljudsku nadutost. B-g nam je zapovijedio da sjedimo u *suki* upravo u doba žetve kada sami sebi čestitamo na svojoj uspješnoj žetvi i našim uređenim i ukrašenim domove. Skromna *suka* podsjeća nas da sve što jedemo i sve što posjedujemo dolazi od B-ga.

Rabin Jichak Aboab živio je u Španjolskoj u 15. stoljeću. U svom klasičnom djelu o židovskoj etici, *Menorat Hamaor*, on daje slijedeće objašnjenje za sjedenje u *suki*. On smatra da je glavni razlog za sedam dana življenja u *suki* to da time uvećamo svoju vjeru u B-ga. Dok živimo u čvrstoj kući, mi smo zaštićeni od različitih elemenata: kiša i hladnoća i vrućina ne mogu nam naškoditi. Kao posljedica toga, mi počinjemo vjerovati u svoje domove, ne u B-ga.

Isto tako, mi smo skloni potpuno se pouzdati u ljude, posebno utjecajne vladare i vođe. Živeći u krhkoj *suki* sedam dana, još jednom izloženi vanjskim utjecajima, mi shvaćamo da na koncu moramo svoje pouzdanje upraviti na B-ga, koji vlada nad našom kućom, prirodnim pojavama i svim ljudskim vladarima.

Rabin Samson Raphael Hirsch bio je vođa neo-

ortodoksije u Njemačkoj 19. stoljeća. U svojoj knjizi *Horeb*, on kaže da je *suka* simbol univerzalnog mira i bratstva, kao što to kažemo u večernjoj službi na Šabat i blagdane: “*Razastri nad nama svoju suku mira.*”

Pojam “*suka*” se koristi u ovoj molitvi da simbolizira mir i bratstvo koje se neće temeljiti na ekonomskim ili političkim interesima, već na zajedničkoj vjeri u jednog B-ga.

Konačni razlog za sjedenje u *suki* je moj vlastiti, iako sam siguran da ga je netko drugi već izrekao. Sjedeći u krhkoj *suki*, izloženi suncu i vjetru (a na nekim mjestima i kiši i snijegu), mi se prisjećamo onih koji imaju manje sreće od nas. Upravo u vrijeme žetve, kada zahvaljujemo B-gu na obilju koje nam je dao, mi se moramo sjetiti da to podijelimo sa siromašnima i gladnima.

I ako mene pitate što je stvarni razlog za boravljenje u *suki* sedam dana, ja ću vam odmah uzvratiti s Talmudskim izrazom: “*Oboje, i ono i ovo, riječi su živog B-ga*” (*Eruvin 13b*).

Svako od ovih objašnjenja može nam ponešto reći, ali “*važnije od istraživanja Tore je držanje Tore*” (*Avot 1:17*).

Dok sjedi u *suki*, svaki Židov može naći svoj vlastiti vjerski, nacionalni ili osobni razlog za držanje te *micve*. ■

Harav Yitzchak Ginsburgh:

GEMATRIJA – Sukot: četiri razine veselja

Sukot: četiri nivoa veselja

Praznik Sukot je najveseliji praznik godine. Postoje četiri nivoa veselja tokom ovog praznika, a svaki od njih odgovara jednom od slova osnovnog B-žjeg imena, *Havaja*:

Proslava vađenja vode (*Simhat Beit Hašoeva*): tokom ove svečane ceremonije u Hramu, voda se crpila iz izvora Šiloah, i s t o v r e m e n o privlačeći B-žji Sveti Duh (*ruah hakodeš*) u dušu Izraela. Ovaj nivo veselja odgovara slovu *jud*, prvom slovu B-žjeg imena *Havaja*, kao i svojstvu izvorišta *hohme*.

Veselje *suke* koja nas štiti, i fizički i duhovno. Ovaj nivo veselja odgovara slovu *he* B-žjeg imena i obilježju *bine*.

Veselje Četiri Vrste, koja s ljubavlju i jedinstvom Izraela aktivira emocije srca. Ovaj nivo veselja odgovara slovu *vav* B-žjeg imena i emocijama srca.

Veselje žetve, veselje svojstveno svakom zemljoradniku, kada on žanje obilje kojim ga je B-g obasuo. Ovaj nivo veselja odgovara krajnjem slovu *he* B-žjeg imena, koji daje život svoj prirodi.

Veselje naših srca tokom Sukota

Svo veselje se očituje u

srcu (*hebrejski: lev*). Riječ *lev* ima mnoge poveznice sa praznikom Sukot:

Kada zasebno ispisujemo nazive slova iz riječi *lev* (לב,) lamed bet= למד בית, lamed, mem, dalet, bet, jud, tav), i zbrojimo njihove gematrijske vrijednosti, dobijemo broj 486, što je i vrijednost riječi *sukot* (סכות). Kada sjedimo u *suki*, blagosiljemo B-ga što nam je zapovijedio da sjedimo unutra. Riječi koje karakteriziraju ovaj blagoslov su lešev basuka („sjedi u suki“). Početna slova ove dvije riječi su ponovno *lamed* , *bet* - dakle opet nas i te riječi upućuju na *lev* (srce).

Lulav- palmina grana- je jedna od četiri vrste, i sastoji se od slova *lamed*, *vav*, *lamed*, *bet*. Mi riječ *lulav* možemo čitati

i kao *lo lev* - on ima srce!

Naši mudraci nas uče da *etrog* (citronovac), još jedan od četiri vrste, svojim izgledom podsjeća na srce.

Numerička vrijednost sve četiri vrste, *etrog*, *arava*, *lulav*, *hadas* (אתרוג ערבה לולב הדס) je broj 1024, tj 32² što je u biti *lev* pomnoženo sa *lev*.

Neka i tokom ovog praznika Sukota naše srce osjeti pravo veselje izbjavljenja cijelog židovskog naroda diljem svijeta.

Kriza koja se mijenja u novu priliku

Jedna od najpoznatijih molitava u Židovstvu je *Adon Olam*, pjesma koja se sastoji od deset stihova a izgovara se svaki dan prije jutarnje molitve (*Šahrita*), a u nekim zajednicama i nakon večernje molitve petkom. *Adon Olam* doslovno znači *Gospodar Svijeta*. Rabi Jišaja Horowitz, poznatiji pod imenom *Shlah*, autor *Shnei*

Luchot Habrit-a, piše da te dvije riječi, *Adon Olam* odgovaraju riječima *Ein Sof* (*Ein=Adon, Olam=Sof*), što doslovno znači *Bez Kraja*.

אָדוֹן עוֹלָם = אֵין סוֹף

K tome, on piše da tko god ujutro tokom izgovaranja molitve *Adon Olam* razmišlja o toj podudarnosti, tog dana ta osoba sigurno neće doživjeti nikakvu nezgodu; naprotiv, imati će odličan dan.

Da bi dali potpunu sliku, spomenimo da dvije riječi *Adon Olam* možemo također izjednačiti sa riječju *Or* - svjetlo, što nas upućuje na kabalističku predodžbu kako je svjetlo vezano uz beskraj, često koristeći izraz „svjetlost beskonačnosti“

אָדוֹן עוֹלָם = אוֹר

Spomenimo usputno, da sa gledišta Kabale i Hasiduta, upravo ovo što smo gore spomenuli leži u srcu Einsteinstovog poimanja svjetlosti kao najbrže stvari u svemiru, čime je on brzinu svjetlosti nazvao beskonačnom brzinom unutar granica našeg stvorenog svijeta. Deset stihova iz *Adon Olam* odgovara *sefirotima*, kojih je također deset. Stih koji odgovara *sefiri* pobjede je „*On je moj Bog i moj živući spasitelj, stijena i porođajne muke u doba krize*“.

Pogledajmo sada riječi „u doba krize“. Na *hebrejskom*, izraz „u doba krize“ (gematrijsku vrijednost 765) je:

nastavak na strani 4

(nastavak s 3. strane) **Harav Vitzchak Elnsburgh: GEMATRIJA – Sukot: četiri razine veselja**

תשסה = עת צרה

Jedno od najpoznatijih učenja Baal Šem Tova je da se tokom molitve može meditirati nad hebrejskim riječima, pri čemu, premještajući slova u riječima, mijenjamo im i značenje. Pri tome upravo daje primjer koristeći riječi „u doba krize“. Premještajući slova u riječi kriza **צרה** dobijamo riječ *cohar*

צהר, što znači prag ili sjaj (*cohar* je jedno od 13 sinonima za svjetlost u hebrejskom jeziku, pri čemu kod ove riječi zamišljamo svjetlost na kraju tunela). Zaista, koristeći stihove „oh, jer taj dan je velik, nema takvooga kao što je on, i, ovo je doba krize za Jakova, i on će biti izbaavljen iz nje“, Baal Šem Tov podučava da kriza postaje izvor izbavljenja, kriza koja ispočetka izgleda kao da navješćuje kraj, postaje zapravo prag za novi početak dobrog perioda. Prema Hasidskom učenju, razmatrajući riječi na ovaj način mi vršimo utjecaj na stvarnost, omogućujući tako pročišćenje naše svijesti i preformuliranje našeg razumijevanja o tome gdje smo i što radimo. Iznenada, iz nove perspektive, pružaju nam se nove mogućnosti i **S v e m o g u ć i n a m** omogućuje da ih iskoristimo na pozitivan način. Stoga, mada ova godina može biti godina krize, ona je i prag za stupitu na novi nivo dobrote i prosperiteta, na novi nivo B-žanskog sjaja.

U kabali, proces mijene iz negativnog u pozitivno se naziva „*hamtakat hadinim bešoršam*“, ili „zasladiti presudu u njenom korijenu“. Ne ulazeći u kabalističko značenje cijelog ovog procesa, zamijetimo da se riječ korijen iz gornjeg izraza može odnositi i na gramatički korijen (*šores*) hebrejske riječi. Korijen hebrejske riječi „kriza“ je **צרה**. Međutim ako uzmemo cjelovitu riječ, kriza **צרה**, i gledamo kao da ta riječ predstavlja korijen (*šores*). Jedinu riječ u hebrejskom koja ima korijen (*šores*) **צרה**, je riječ **צרי** „melem“.

Melem je povezan sa iscjeljenjem i u Bibliji se smatra se homeopatskim lijekom. Jeremija kaže: „Pa zar nema melema u Giladu, zar tu nema iscjelitelja? Zašto onda moj narod nije povratio svoje zdravlje?“ Tako i ovdje vidimo da se, kada se vratimo korijenu krize, dobijemo melem. Ako to preslikamo u naš praktični život, kada uzdignemo našu dušu da se u trenutku krize koncentrira upravo na B-ga, transformiramo krizu u prag ozdravljenja i rast u B-žjem sjaju.

Na kraju, takozvana „kumulativna vrijednost“ jednog slova (U kabali zvana *mispar kidmi*) je zbroj vrijednosti svih slova od alefa do tog slova, uključujući to slovo. Na primjer, kumulativna vrijednost slova *bet* je 3 (*alef*=1, *bet* = 2, 1 + 2 = 3), kumulativna vrijednost

od *jod* je 55, i tako dalje. Kumulativna vrijednost hebrejskog izraza „u doba krize“ je 3125. 3125 je broj 5 na petu potenciju. Dakle, možemo reći da 3125 na najpotpuniji način predstavlja broj 5. U biti, kada broj 5 podignemo na petu potenciju, to je kao da imamo na temelju 5 koji ima još viši 5 na sebi (5⁵). Podizanje broja 5 sa

još višom slikom samog sebe, upućuje nas na **צרה** transformaciju (kriza) u **צרי** (melem) budući da je zadnje slovo *he* (koje ima vrijednost 5) postaje slovo *jod* (koje ima vrijednost 10= 5+5). ■

Preveo: Aleksandar Mihael S.

Rabbi Kalman Packouz:

Koji Je smisao Arba Minim?

Jedna od posebnih zapovijedi za Sukot je podizanje arba minim, četiri vrste (etrog, lulav, hadasim i aravot), i ljuljati ih prema četiri strane svijeta, te gore i dolje. Značenje ljuljanja je da je B-g svugdje. Međutim, zašto su te četiri vrste određene za micvu?

Naš narod je jedan; mi moramo učiniti sve što je u našoj moći da povežemo zajedno Židovski narod i radimo na jačanju Židovske budućnosti!

Naši rabini uče da te četiri vrsta simboliziraju četiri vrste Židova: etrog (limun) koji ima miris i okus predstavlja one Židove koji posjeduju oboje mudrost Tore i dobra djela, a lulav (grana datuljine palme) koji ima okus (od datulja), ali

je bez mirisa, predstavlja one Židove koji posjeduju mudrost Tore, ali ne i dobra djela, dok hadasim (grane mirte) imaju miris, ali ne i okus, i predstavljaju one Židove koji imaju dobra djela, ali ne i mudrost Tore, i na kraju, aravot (grane vrbe) koje

nemaju niti okusa ni mirisa predstavljaju one Židove kojima nedostaje i mudrosti Tore i dobra djela.

A što mi činimo na Sukot? Mi simbolično zajedno vežemo i priznajemo svakog Židova kao sastavni i bitan dio

Židovskog naroda. Ako nedostaje makar i jedan, micva je nepotpuna. Naš narod je jedan; mi moramo učiniti sve što je u našoj moći da povežemo zajedno Židovski narod i radimo na jačanju Židovske budućnosti! ■

Chanoch Ben Vaakov:

Sukot – Naša godišnja prigoda da zaustavimo antisemitizam; što činite?

Odjeljak Tore koji čitamo ovog dana je poseban odjeljak za Sukot. Postoje odjeljci Tore za svaki dan tijekom 7 dana blagdana, a kulminacija se događa čitanjem čitave Knjige Ponovljenog zakona, nakon ponoći sedmog dana blagdana, kojeg nazivamo Hošana Raba. Hošana Raba znači *Veliko hvala*. Sukot se uobičajeno prevodi kao kolibe ili privremena građevina.

Ovo su odjeljci Tore po danima:

1. 15. tišrija - čita se knjiga Levitskog zakonika, od poglavlja 22 stih 26 do poglavlja 23 stih 44, ukupno 52 stiha.

2. 16. tišrija - čita se knjiga Levitskog zakonika, od poglavlja 22 stih 26 do poglavlja 23 stih 44, ukupno 52 stiha.

3. 17. tišrija - čita se knjiga Brojeva, od poglavlja 29 stih 17 do stiha 25, ukupno 9 stihova. Molim primite na znanje da je ovo nastavak na 5 stihova koji čine Maftir prvog i drugog dana Sukota.

4. 18. tišrija - čita se knjiga Brojeva od poglavlja 29 stih 20 do stiha 28, ukupno 9 stihova. Molim primite na znanje da se ovdje ponavlja 6 stihova iz prethodnog dana.

5. 19. tišrija - čita se knjiga Brojeva od poglavlja 29 stih 23 do stiha 31, ukupno 9 stihova. Molim primite

na znanje da se ovdje ponavlja 6 stihova iz prethodnog dana.

6. 20. tišrija - čita se knjiga Brojeva od poglavlja 29 stih 26 do stiha 34, ukupno 20 stihova. Molim primite na znanje da se ovdje ponavlja 6 stihova iz prethodnog dana.

7. Na Hošana Raba - 21. tišrija - čita se knjiga Brojeva od poglavlja 29 stih 26 do stiha 34, ukupno 9 stihova. Molim primite na znanje da se ovdje ponavljaju stihovi iz prethodnog dana. Također, noć prije, kabalisti čitaju Knjigu Ponovljenog zakona kao **d i o o b r e d a** «Provjeravanje sjene».

Postoje mnogi neobični obredi tijekom ovih sedam dana, u koje se uračunava i *Bet Hašoeva*. Prikaz toga je lijevanje vode. Drugi neobični obred je mahanje s *Arba minim* - 4 vrste biljaka; *Hakafot* ili kruženje dok izgovaramo *Hošana* - Hvala. Također je tu obred na kraju Hošana Raba opisan kao slamanje vrbe.

Tu je također i «provjeravanje sjene» na Hašana Raba.

Ovaj tekst ne dozvoljava da razmotrimo svaki od ovih neobičnih obreda do potrebnih detalja. Glavna stvar o kojoj želim raspraviti odnosi se na Maftir i slična čitanja na svaki dan Hol hamoeda.

Ja obično ne govorim o Maftiru dok raspravljam o paraši iz Tore. Međutim, smatram da je Maftir koji se čita na Sukot toliko važan da će ga cijeli ovaj tekst na široko raspraviti.

Svakog tjedna imamo Maftir koji, na energetske ravnine, kanalizira Svjetlo čitanja Tore tako da se otkrije putem Haftare. Haftara je čitanje iz knjiga Neviim, Proroka koje se odnosi na energiju Šabata. Haftara je također i primjer duhovnog Zakona - u duhovnosti nema gubitaka. Fizički uzrok pojave Haftare dogodio se za vrijeme Rimske okupacije zemlje Izraela.

Rimljani su proglasili zakon koji je svako javno čitanje svitka Tore okarakterizirao zločinom. Naši su učenjaci bili svjesni da bi to bilo jednako duhovnom uništenju Židovskog naroda. Oni su osmislili plan koji je izmijenio značenje riječi Tora. Oni su Rimljane podučili razumijevanju koje je prouzročilo da neki od nas pogrešno razumiju riječ Tora od tada pa sve

do ovog trenutka povijesti. Prije toga, riječ Tora podrazumijevala je (a znači i sada) svo znanje duhovnih svjetova. Učenjaci su rastumačili Rimljanima da se riječ Tora odnosi samo na svitak Tore, odnosno 5 Moševih knjiga koje se nazivaju Humaš. Neviim nisu bili Tora, pa su se stoga mogli javno čitati, bez da se prekrši Rimska uredba.

Jednom kad je naredba bila povučena mi smo ponovo počeli javno čitati Svitak Tore ali nam je ostao problem što činiti s čitanjem Haftare. Učenjaci su donijeli odredbu da ćemo čitati oboje i uspostavili postupak Maftira da poveže oba čitanja. Iz te odluke mi učimo duhovni zakon...

«Nema gubitaka u duhovnosti». Ovo je izuzetno važan duhovni zakon čiju primjenu treba razumjeti u našem svakodnevnom životu. Svaki postupak ima svoj duhovni povod. Zato iza svakog postupka ostaje Rešimo (duhovni dojam). Izgovorite li riječ, pomaknete li kutiju na polici kod kuće, zapalite li svijeću, stavite li mezuzu na dovratak ili bilo koji drugi postupak koji netko učini NIKADA NE NESTAJE. Razmislite što to za vas znači. Kakvu promjenu to vrši na ono što jeste? Naučite tu pouku/odredbu dobro! Jasno živite s njom!

Čita se 52 stiha na Šabat
nastavak na strani 8

(nastavak sa z. strane) **Chanoch Ben Vaakov: Sukot – Naša godišnja prigoda da zaustavimo antisemitizam; što činite?**

Sukota. Značenje broja 52 smo raspravili prošlog tjedna u paraša Hazinu. Molim pročitajte ponovo taj tekst.

Ukupno ima 63 stiha koja čitamo tijekom Maftira i Hol Hamoed. Mnogi od tih stihova su duplikat / ponavljanje stiha koji su čitani prethodnog dana. Na fizičkoj razini mi znamo da Halaha kaže da moramo čitati 3 Alijot od najmanje 3 stiha u svakoj Aliji tj ukupno 9 stiha za svako čitanje. To je broj stiha koji se čitaju svakog dana Kol Hamoed. Međutim, Kabala nas uči da nikada uzrok nečega nije fizički nago uvijek duhovni. Razlog za 3 stiha i 9 stiha koje treba čitati se odnosi na 3 kolone i razumijevanje Sefira Jesod. Ja ću vas ostaviti da razmišljate o duhovnim razlozima za ovo dupliciranje. Naznaka za to je u diskusiji koja slijedi.

Blagdan Sukot zapravo počinje 11-og tišrija (prema Rabbi Issacu Luriji) i fizički se pojavljuje na našem svijetu 15-og tišrija. Energija Sukota je Hesed ili milosrđe. Upravo je u ovih 11 dana (od 11-og do 21-og Tišria) građenje našeg postignuća – ostvarenja težnji (kao dio procesa obnavljanja tijekom 22 dana praznika).

Čitanje Maftira svakog dana tijekom Sukota je čitanje o žrtvovanju koje se vršilo u hramu dok je postojao. To žrtvovanje sadrži prinos žrtve od 13 bikova prvog dana; 12 dugog dana; 11 trećeg dana; 10 četvrtog dana; 9 petog dana; 8 šestog dana i 7 na Hošana Raba.

Kada utvrdimo da je zbroj od 13+12+11+10+9+8+7 jednak 70 onda možemo napraviti povezivanje da energija tih žrtava pripada narodima svijeta – njih 70.

Možemo se također povezati da shvatimo da je tijekom ovog razdoblja milosrđa, koji se zove Sukot, židovski narod odgovoran da povuče ovu energiju milosrđa u naš fizički svijet i podijeli tu energiju sa 70 naroda. Kad mi to činimo ispravno narodi su ispunjeni. Kada mi to ne činimo ispravno duše naroda osjećaju nedostatak oni i oni udaraju (sa dozvolom Hašema) na židovski narod koji je uzrok njihovog nedostatka (ne činjenjem ovog dijeljenja

ispravno). To se naziva antisemitizam.

Želite li zaustaviti antisemitizam? Slijedite ove 2 radnje:

2. Zatim se potrudite da slušate čitanje Tore SVAKOG DANA Sukota. Ako niste u mogućnosti slušati čitanje Tore SVAKOG DANA potrudite se da čitate odgovarajuće dijelove Humaša SVAKOG DANA Sukota.

Molim vas kada činite ove 2 radnje neka vaša svijest ima slijedeće Kavanot.

Postoje dvije Kavanot (usmjerene namjere) koje treba imati tijekom gore opisanih djelovanja. Prva je dijeljenje svijetla milosrđa sa 70 naroda – ZA CIJELU GODINU tav šin ajin. (Ovo je naziv Nove godine pa molim da pogledate tekst o paraša Nicavim Vajeleh da biste razumjeli značenje naziva).

Za Židovski narod postoji dodatno značenje ovog razdoblja Sukota a to je da nauče cijeniti to što Hašem osigurava svakom od nas. Ovo nam omogućuje osnažiti našu povezanost sa energijom SIGURNOSTI, što je alat koji koristimo da učinimo promjene u našim životima i u našem svijetu.

Da objasnimo i razumijemo ovu povezanost na SIGURNOST imamo slijedeće:

Micva Sukota je «BORAVITI» u kolibama. To znači izaći iz naših komfornih kuća i ostaviti većinu našeg materijalnog bogatstva u našim standardnim domovima i živjeti (jesti, spavati i učiti) u Suka. Zašto nam je Hašem dao ovu micvu? Da bismo razvili Povjerenje ili Sigurnost u Hašema. Da upotrijebimo ovo vrijeme življenja u Suka da shvatimo koliko bi nesiguran bi bio život (da li će biti previše hladno; previše vruće; previše javno) bez da naš Tvorac (na prikriven način) upravlja našim životima.

Upravo kroz ovo promišljanje mi dostižemo nivo jačanja naše povezanosti sa SIGURNOŠĆU!

Neka vam je Sukot prekrasan! Neka van godina bude prekrasna!

Kol Tuv

Uživajte u čitanju Tore!

Doista vam preporučam da pročitate prošlogodišnji tekst kako biste razumjeli ovogodišnji.

Šabat šalom ■

Prevela Tamar Buchwald

Haftara za Sukot

(Knjiga Kohelet)

Na Šabat u vrijeme Sukota čitamo iz knjige Kohelet (Propovjednik). Veselje koje je donio Sukot lako nas može odvesti u svjetovna zadovoljstva i prouzročiti da izgubimo iz vida duhovnu prirodu istinske radosti. Knjiga Kohelet je

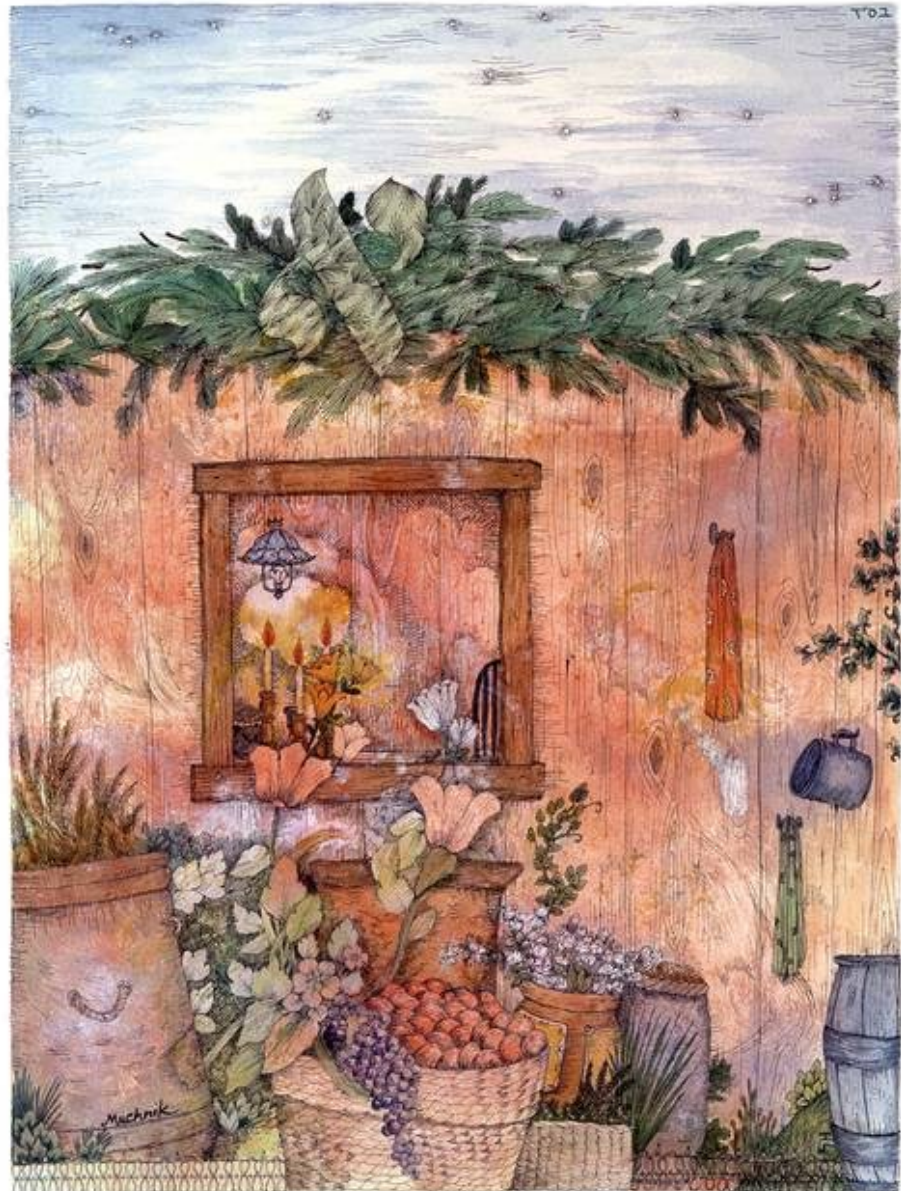
osmišljena tako da nam pomogne koncentrirati se na bitno. Napisao ju je kralj Solomon. To je razborita knjiga koja ukazuje na ispraznost traganja za svjetovnim i vodi zaključku da samo duhovne vrijednosti imaju trajno značenje. Iako se čini da knjiga izražava pesimistički

pogled na život, završni odlomak podvlači da je njezina namjera nadahnuti nas na veće priljublivanje uz B-ga: „sve u svemu, kad se sve uzme u obzir: Boj se B-ga i čuvaj Njegove zapovijedi jer to je sva čovjekova dužnost.“ (Kohelet 12:13) ■

Prevela: Dolores Bettini

“Knjiga Kohelet je osmišljena tako da nam pomogne koncentrirati se na bitno – da razumijemo da samo duhovne vrijednosti imaju trajno značenje.”

Iz domaćeg tiska

NOVOSTI

Sukot u Osijeku

Cendo 17.10.2016.

Tradicija je tradicija-pa se tako svake godine održava tradicionalno druženje pred Sukot u Osijeku.

I ovaj je puta bilo lijepo, veselo- ali i pomalo tužno jer mnogih nema ili nisu mogli doći, a nadasve je bilo dirljivo vidjeti i osjetiti zagrljaje starih prijatelja.

U odlično ukrašenoj dvorani restorana "KORNER" sa improviziranom "sukom" okupilo se preko 200 nas iz svih krajeva lijepe naše pa i šire: Bosne, Srbije, Vojvodine,

Goste je pozdravio predsjednik Židovske općine Osijek Željko Beissmann. Nije bilo "celebriti", osim

simpatične pomoćnice ambasadora iz Beograda

Sve je neumorno nadgledao sveprisutni tajnik Drago Kohn koji je toliko trčao da ga ni slikati nismo mogli

Muzika (Štern) je bila je iz ŽO Osijek, odlična ali preglasna, pa iako smo pomalo (i malo više) nagluhi, teško smo razgovarali- a to je ipak svrha takvih susreta.

Prekrasna i talentirana Ema Štern pokazala nam svoje muzičko umijeće.

Nastupili su plesači sa tradicionalnim šokačkim plesovima i kostimima.

Plesačice iz grupe, koju uspješno u Osijeku vodi Beissmann Nives, bile su dražesne, graciozne.uvježbane, u novim lijepim kostimima, u kojima su plesale uz židovsku muziku koreografirane plesove

U svemu su naravno najviše uživala djeca, a bilo je i prinova koje su se ponosno pokazivale, a da ne govorimo o bakicama koje su neumorno pokazivale slike svojih unuka.

Večera je bila izvrsna, a kolači, koje su marljive članice Osijeka pripremile, bili su neodoljivi, pa smo ih čak i ponijeli kući za "slatku" uspomenu.

Od sraca zahvaljujemo Židovskoj općini u Osijeku i jedva čekamo da se ponovno susretnemo. ■

